

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: - Ontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex
Dierenwelzijn van 17 mei 2024 , wat betreft het verbod op het houden van
walvisachtigen in gevangenschap
- Principiële goedkeuring**

Samenvatting:

Voorliggend wijzigingsdecreet beoogt een definitief verbod in te voeren op het houden van walvisachtigen in gevangenschap tegen 31 december 2036. In uitzondering hierop kunnen gekwetste en zieke walvisachtigen uit het wild wel tijdelijk gehouden worden in gespecialiseerde centra met het oog op hun rehabilitatie en terugzetting in de natuur.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Omgeving

Beleidsveld: Dierenwelzijn

Onderhavig wijzigingsdecreet kadert binnen het beleidsveld Dierenwelzijn. Het wijzigingsdecreet geeft invulling aan de operationele doelstelling nr. 4 van de beleidsnota aangaande het aanscherpen van de normen voor het houden van niet-gedomesticeerde dieren door particulieren en in dierentuinen.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies met nr. 2026/248 werd geformuleerd op 8 juli 2026.
- Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 3 juli 2026.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het dolfinarium in Brugge werd opgericht in de tweede helft van de vorige eeuw. Sindsdien is de maatschappij aanzienlijk veranderd. Er is sprake van een voortschrijdend wetenschappelijk, filosofisch en maatschappelijk inzicht over dieren en de rol die zij in onze maatschappij innemen. Inmiddels bestaat er geen discussie meer over dat dieren kunnen lijden, niet alleen op fysisch, maar ook op psychisch vlak en angsten, eenzaamheid, stress en frustraties kunnen ervaren.

Een specifieke regeling voor dolfijnen dient te worden gevonden, in afwijking van de algemene regels die voor dierentuinen gelden. Dolfijnen hebben een hoge intelligente en complexe sociale structuren, zij hebben nood aan een extreem grote zwem- en duikruimte. Dolfinaria kunnen slechts een miniem deel van hun natuurlijke habitat nabootsen, hetgeen tot stress, abnormaal gedrag en gezondheidsproblemen kan leiden. Tuimelaars hebben een enorme actieradius – zij hebben vaak leefgebieden die groter zijn dan 100 vierkante kilometer. Daarnaast hebben zij een duikbehoefte (jacht, sociaal gedrag en spel,...) die bovendien zeer diep reikt – zij duiken tot wel tientallen, soms honderden meters diep. In tegenstelling tot de meeste landdieren, hebben walvisachtigen dan ook nood aan een bewegingsruimte die zich zowel in de lengte als in de diepte uitstrekt.. De actieradius, de duikbehoefte en de mariene leefomgeving zijn uniek voor dolfijnen en walvisachtigen.

Op het vlak van wetenschappelijk onderzoek blijken dolfinaria bovendien geen meerwaarde te hebben. Zeezoogdieren als dolfijnen moeten inderdaad niet in gevangenschap gehouden worden om bestudeerd te kunnen worden, en al helemaal niet in dolfinaria. Commerciële faciliteiten zijn niet essentieel voor het voortzetten van onderzoek naar zeezoogdieren. De technologie is dermate geëvolueerd (denk aan biopsiepijltjes, verschillende soorten radio- en satelliettags, drones, op afstand bestuurd onderwatervoertuigen, verbeterde vang- en vrijlatings technieken, ...) dat het perfect mogelijk is het gedrag en de fysiologie van vrij levende zeezoogdieren in hun natuurlijke habitat te bestuderen.

Tuimelaars zijn ook geen bedreigde diersoort. De IUCN redlist stelt dat het behoud van de tuimelaar tot de laagste bezorgdheid ("least concern") behoort. Er zijn zeker nog 750.000 tuimelaars in de natuur, en allicht veel meer. Er is bijgevolg dan ook geen enkele nood aan een project in gevangenschap om dolfijnen te kweken vanuit natuurbehoudsperspectief.

Het dolfinarium wordt uiteraard niet van de ene op de andere dag gesloten. Aan de huidige uitbaters wordt een termijn gelaten tot 2037, hetgeen hen enerzijds de tijd laat om hun investering in het buitenbassin af te schrijven en anderzijds de tijd laat om hun activiteiten te heroriënteren.

De beslissing dat het dolfinarium in 2037 definitief gesloten moet worden, biedt daarnaast het voordeel van de duidelijkheid aan de uitbaters. Zij weten waar zij aan toe zijn en kunnen in functie daarvan beslissingen nemen over de verdere toekomst van hun pretpark. Aldus wordt tegemoet gekomen aan de studie van dr. Clegg, waarin aangegeven wordt dat het buitenbassin een oplossing op korte termijn is, maar dat er ook een oplossing op lange termijn moet komen.

Naar aanleiding van het goedkeuren van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn is bovendien discussie ontstaan waaruit blijkt dat er politiek heel wat commotie ontstond en vragen gesteld werden waarom niet gekozen werd voor een volledige stopzetting van de activiteiten van het dolfinarium, dan wel het

bepalen van een concrete einddatum. De beoogde wijziging heeft dan ook een breed politiek en maatschappelijk draagvlak.

Een termijn van bijna elf jaar alvorens het dolfinarium effectief zal sluiten is niet alleen redelijk ten opzichte van de uitbaters, maar moet ook toelaten een oplossing te vinden om de dolfijnen op een andere plek onder te brengen. Meerdere initiatieven voor de opvang van dolfijnen zijn reeds opgestart.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Het houden van walvisachtigen in gevangenschap wordt verboden. In uitzondering hierop kunnen gekwetste en zieke walvisachtigen uit het wild wel tijdelijk gehouden worden in gespecialiseerde centra met het oog op hun rehabilitatie en terugzetting in de natuur. In de praktijk gaat het dan voornamelijk om bruinvissen.

Daarnaast wordt voor het huidige en enige dolfinarium in Vlaanderen een voorwaardelijke en tijdelijke afwijking voorzien tot 31 december 2036. Deze kan haar activiteiten op de bestaande locatie tot dan verderzetten. De verhuis naar een andere locatie is niet toegelaten.

3. BESTUURLIJKE IMPACT:

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen budgettaire impact.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het bijgaande voorontwerp van decreet zal na principiële goedkeuring voor advies voorgelegd worden aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaand voorontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn van 17 mei 2024 , wat betreft het verbod op het houden van walvisachtigen in gevangenschap;

2° de Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en
Dierenwelzijn,

Ben WEYTS